

FÜGGETLEN ÚJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Egész évre 8 korona
Félévre 4 "
Negyedévre 2 "
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének titkára

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Szabó István, a nagyatádi kerület országgyűlési képviselője.

Túl a Dunán, Somogyban, Zalában, Baranyában már régebb idő óta erősen szervezkednek a földművelő gazdák érdekeiknek a védelmére. Ezekben a vármegyékben a falusi hitel, fogyasztási és értékesítő szövetkezetek igen szép eredményt mutatnak fel évről-évre. Számos községben van gazdakör, ahol a földművelő megtalálja az ő közművelődési otthonát. Lapokat, folyóiratokat járatnak s hasznos és jó olvasmányokban gazdag könyvtáraik vannak.

Nem lehet tehát azon csudálkozni senkinek, hogy ez a józan felfogású kisközgazda nép rá jött évek hosszú sorának keserves tapasztalásából, hogy azok a képviselők, akiket eddig az ország törvényhozó testületébe felküldött, nem sokat lendítettek a földműves nép ügyén-baján. Most aztán, hogy a nagyatádi országgyűlési képviselőválasztó kerületben új választás következett be, a kisközgazda választók elhatározták, hogy nem néznek idegen-

Szabó István országgyűlési képviselő.

ből idekínálkozó követ után, hanem a maguk köréből szemelnek ki arra való embert, aki vérükből való vér, tudja, érzi, hogy melyik sebe hol és hogyan fáj a falu dolgos földművelő népének.

A nagyatádiaknak Szabó István gazdára esett a választása. Szabó István mint szövetkezeti vezető, mint gazdaköri elnök számos ízben adta tanújelét annak, hogy gazdatársainak minden ügyét-bajját a szíven viseli. Meg is választották majdnem egyhangúlag az augusztus másodikán megejtett választáson.

Szabó István az első kisközgazda-képviselő javakorbéli, élete delén álló kitűnő gazda, iskolázott ember, akiről a Dunán túl azt tartják, hogy az ország törvényhozó testületében hűséges szóvivője lesz a földműves osztály érdekeinek.

A nagyatádi képviselőválasztás igazolásául szolgál annak, hogy a földművelő-osztály egyetértés útján elérheti céljait.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket 33 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv. szállító magkereskedésében
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utcza 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utcza 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Hamis próféták alkonya.

(H.) Megmondtuk előre, hogy a tévtanok hirdetőire, a hamis prófétákra, a hazátlan nemzetközi szociálista pártra el fog következni az alkonyat. A mi józan magyar munkás-osztályunk lassanként kezdi belátni azt, hogy mindaz, amit ezek az álpróféták hirdetnek, egyáltalán nem fődí az igazságot, maszlag, melynek a romboló hatása már is szemmel látható. Elvégre is belátja a munkásnép, hogy azok a husz-harminc fillérek, amelyeket pártadó címén hetenként befizet, évről-évre jelentékeny summára rugnak és nem kap a pénzért egyebet, mint mételet, maszlagot hintó, mosdatlan ábrázattal szerkesztett hitvány nyomtatványt, amelynek minden sora hemzseg a hazugságoktól.

A szociálista párt központi vezetőségének ajkaira panasz kél amiatt, hogy lazul a pártfegyelem a hívők táborában, nem fizetik rendesen a heti hatosokat, a vidéken sok szervezet fölhasználásáról érkezik hír, a tábor erőssége, összetartása lazul s mindez miért? — veti föl a kérdést a párt-ujság, amely nyomban meg is adja a kérdésre a feleletet. Azért — így írja leplezetlenül — mert a mostani kormányzati szellem elvakította a tömegeket, melyeknek eldorádót ígér az általános választói jog révén és az önálló vámterülettel.

A hamis Jeremiások eme siralma arra vall, hogy Istennek hála, elkövetkezett immáron az ő alkonyatuk is. Aminthogy fölkel hajnalban az Isten napja és estende lenyugoszik, azonképpen kell ezeknek a téveteg tanoknak is elpihenniök az örök feledés alkonyatában... Elég volt az ő dicsőségükből, szégyenteljes szereplésükből. Emlékezünk még arra, midőn elvakított tömegeket állítottak csatasorba a magyar nemzeti küzdelem idején, amikor az esztét veszített tömeget az élet- és vagyonbiztonság ellen uszították... Mindennek vége! Elkövetkezett az alkonyat s egy-két rövid esztendő után az öntudatára ébredt magyar munkásnép mint egykori gonosz szellemeire fog visszagondolni a hamis prófétákra.

Az a sötét kép, amelyet a jövőendő piktor meg fog fösíteni a magyarországi szociáldemokrácia multjáról, föl fogja tüntetni azt a romboló hatást, melyet a magyar nép romlatlan lelkében ezek a tévtanok előidéztek. Nem lesz napsugár, színes ecsetvonás ezen a képen, sötét pontok, fekete foltok lesznek csak rajta, amelyek mindannyia egy-egy bűnhalmazt ábrázol s a legrútabb,

legocsmányabb bűnök egyikét: a hazafiatlanságot, melynek bélyege reá van sűtve a hamis próféták homlokára, akiknek itt van az alkonyatuk s adja a magyarok jószágos istene, hogy ne legyen többé föltámadásuk!

Cserefiuk.

A nemzetiségi tulzók merész követelődzéseinek leszerelésére semmi sem célszerűbb, mint olyan józan intézkedések tétele, melyek alkalmasak a tényleg jogosult panaszoknak méltányos figyelembevételére.

Bölcs dolog volt a belügyminisztertől, mikor legutóbb megkövetelte, hogy a nép orvosa értsen a nép nyelvén. A közigazgatás minden ágában több szolgálatot tehet az olyan tisztviselő, aki tud a nép nyelvén beszélni, mint aki tolmácsra szorul. Az állami tanító is jobban teljesítheti hivatását, ha ért valamit az idegenajku tanulók nyelvéhez. Mert hiszen minden helyes fogalomszerzés ismeretből indul ki az ismeretlen felé.

Vegyes ajku ország vagyunk, hivatalosan magyar államnyelvvél; de a népnek negyven százaléka ezt még nem beszéli. Vagy legalább is nem akarja beszélni. Izzgató mindig akad, aki elhiteti az ügyefogyottakkal, hogy anyanyelvük forog veszélyben. ha megtanulnak magyarul. Ezek ellen tehetetlen minden érvelés; hisz már a németek nemzeti költője száz év előtt fölismerte, hogy az ostobaság ellen az istenek is hiába küzdenek.

Mi magyarok, mint államfentartó faj, ezeket a kicsinyes bosszantásokat nem viszonzhatjuk hasonlókkal. Nekünk méltóknak kell lenni és maradni a mi vezető hivatásunkhoz. Ez hozza magával, hogy akiket kormányozni és vezetni akarunk, azoknak a nyelvét meg kell tanulnunk. És itt a kölcsönösségben nagy különbség van. Mert a nemzetiségieknek csak hasznos és illik megtanulni az állam nyelvét. Az iskola utján a saját érdekükből ugyan kényszeríthetjük is őket a magyar nyelv tanulására; de már arra, hogy iskolaköteles koron túl használják és el ne felejtsek, nincs eszköz rászorítani őket. Viszont nekünk, mint imperialisztikus nemzetnek, folyton bánnunk kell velük, a törvényt és igazságot előttük is hirdetni tartozunk és ügyes-bajos dolgaikban kénytelenek vagyunk az okosabb jogán engedni az ő dacuknak, mely az államnyelv nemtudásában tetszeleg magának.

A magyar faj annak köszöni fensőbbiségét és államalkotó hivatottságát, hogy természettől fogva értelmesebb, mint nemzetiségeink. Vegyes vidékeken minden iparos is beszél a magyaron kívül németül és szlávul, anélkül, hogy ez terhére esnék. Éppen így, sőt sokkal könnyebben megtanulhatna minden értelmiségi pályára készülő ifjú külön nagyobb áldozat nélkül már gyermekkorában egy-két nemzetiségi nyelvet. Erre való törekvést látunk Apponyi grófnak abban az intézkedésében is, hogy ezentúl a tanítóképzőkben kötelező tárgy lesz az illető vidék nemzetiségi nyelve.

Nagyon megkönnyítenék a szülők ezt a köz- és magánérdekből egyaránt kívánatos célt, ha fiaikat már elemi iskolás korukban idegenajkú faluba adnák cse-

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisíthatatlan jó italok a legkedvezőbb árakon a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. Amelyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak útbaigazításért a

„HANGYA“, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez

BUDAPEST, IX., Boráros-tér 1. (Saját házában.)

rébe. A gyermek csodálatosan hamar tanul nyelvet, kivált ha azt játszva teheti. Mi öregek tudjuk, hogy a der-di-dasz helyes elsajátítása: könyvből iszonyú teher, gyakorlatban játék.

Miért hanyagoljuk tehát el a lépten-nyomon kínáló jó alkalmakat, mikor azok felhasználásával hazánk és nemzetünk imperialisztikus érdekei mellett a magunk egyéni előnyét is biztosíthatjuk? Mert az kétségtelen, hogy a többi tulajdonságot egyformának föltelelve — jobb és használhatóbb főbíró az, aki a járás minden polgárával maga beszélhet, mint az, aki a hivatalos nyelven kívül mást nem beszél.

M. I.

Magyar vezényszó a közös hadseregben.

Bécsi intéző körök úgy látszik, nem zárkoznak el ridegen a magyar vezényszó behozatala elől. Legalább erre vall az a körülmény, hogy az ideai nagygyakorlatokon kísérleteket fognak tenni a magyar vezényszóval.

Az ideai nagygyakorlatokon ugyanis a pozsonyi és zágrábi hadtest fog szembenállani a budapesti és egy másik kombinált hadtesttel. Ez a kombinált hadtest egészen új dolog és a különös az, hogy miért nem adták a budapesti hadtest mellé például a kassai hadtestet, ahogy eddig szokás volt.

Ez az újítás összefügg a magyar vezényszó kérdésével.

Egy igen befolyásos honvédtábornok ugyanis be akarja bizonyítani, hogy a több nyelvű vezénylet nem okozhat nehézségeket s az ő kívánságára állítanak össze egy hadtestet egy magyar honvéd és egy horvát honvédosztályból, úgy hogy háromféle vezényszó lesz ebben a hadtestben.

Rendes körülmények között a hadtest két közös és egy honvéd hadosztályból áll, az osztrák hadtestekben tehát csak német, magyar hadtestekben német és magyar, horvát hadtestben német és horvát a vezényleti nyelv.

Ha behoznák a magyar vezényszót, akkor csupán az egy horvát hadtestben maradna kétféle kommandó, mert akkor a magyar hadtestekben is egységes lenne a nyelv, épp úgy, mint az osztrákokéban.

Hozzáértők nem kételkednek abban, hogy a háromnyelvű hadtestet minden nehézség nélkül fogják vezetni.

Közeledőben vagyunk tehát a magyar vezényszóhoz!

A nagy szerb összeesküvés.

Nagy kavardás zavarja fel a politika nyári csöndjét. Horvátországban már a nemzeti küzdelem óta folyton szítják a nép között a horvát képviselők az elégületlenséget. Supilóék szövetkeztének összeesküvő tagjait vizsgálati fogságba vetették s a nagy szerb propaganda méregfogait ezzel egyelőre kitörte a kormány. Akiket a zágrábi királyi ügyészség felségárulás miatt letartóztatott, azok mind az önálló szerbek közül valók. A vád közvetlenül Pribicevics Szvetozár képviselő három testvére ellen irányul. Híre jár annak is, hogy Budiszavlevics Buda képviselő szintén tagja a délszláv forradalmi bizottságnak. Nasztics röpiratát az egész Horvátországban terjesztették s az a nagy pör, amely most tárgyalás alá kerül, bővelkedni fog olyan jelenségekben, amelyek arra vallanak, hogy a magyar nemzet mikor keblére ölelte a horvát testvéreket, valósággal kigyót melengetett a kebelén.

A törökországi események.

Tudvalevőleg az osztrák-magyar diplomácia és a magyar sajtó volt az első, mely a Törökországban beállott fordulatot őszinte örömmel üdvözölte. Az új-törökök hálásak is ezért s ismételtlen fölhivták rá a nép figyelmét, hogy a törökök részéről Magyarország és Ausztria a legnagyobb bizalmat érdemli, mert e két állam kereskedelmének az a legnagyobb érdeke, hogy Törökország független és erős legyen.

Rikító ellentétet képez ezzel szemben az a tény, hogy a fordulat Olaszországban valóságos lehangultságot keltett. Fényes bizonyosága ez annak, hogy nem Magyarországnak és Ausztriának, hanem Olaszországnak vannak hódító szándékai a Balkánon.

Az új-török bizottság központi intézősége Konstantinápolyban van, ahová az ország minden részéből ideérkeznek az üdvözlők seregei. Minap a szmyrnaiak és cavallai-ak hatszáz főből álló küldöttsége jött különhajóval Szalonikibe, hogy az új-török pártnál tisztelegjen. Ugyancsak a minap esti monasztiri vonattal érkezett meg a bátor reznai közlegénység egy része, akiket lelkes óvációkban részesített a közönség és az itteni katonaság. A reznai legények csoportokban nemzetiszínű kokárdákkal zászlósan vonultak végig Szaloniki utcáin. Volt közöttük gyalogos, lovas, vadász, tűzér, basibozuk, aszerint, hogy melyik fegyvernemtől szöktek át annak idején az Enver bej és Niázi bej vezetése alatt álló felkelőkhöz. Most természetesen vissza fognak térni ezredeihez.

Mi hír a külföldön?

Amíg nálunk a nagypolitika szekerének a kerekei alig fordulnak, addig a külföldön élénk a politikai élet. A szomszéd Szerbiában a törvényhozás munkában van,

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít husféléket, baromfi, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENMÉ ELEMICZIKKET. Hordóbor-értékesítő osztály. •• Égetett szeszesitalok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. ••• Mindenméri értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

az angolokat és németeket leköti uralkodóik találkozására, Törökországban az alkotmány friss, üde szellője lengedez, Perzsiában forradalom van kitörőben...

A szerb kereskedelmi szerződés.

A szerb szkupstinában napok óta tárgyalják a magyar-osztrák birodalommal kötendő kereskedelmi szerződést. A szerb képviselők szemére hányták a kormánynak, hogy az élőállatbevitelről a megkötött szerződésben lemondott. Oda magyarázzák ezt, hogy azért történt, mert Péter királynak a külföldi fejedelmi udvaroknál való látogatását kívánták ezzel lehetővé tenni. A szkupstina nagy többségének a véleménye szerint ez a szerződés Szerbiát megszégyenítő helyzetbe hozta.

Popovics pénzügyminiszter válaszában kifejti, hogy a két évig tartó tárgyalások folyamán a Bécsben időző delegátusokat biztosították arról, hogy a monarchiának valóban érdeke az, hogy a szerb élőmarhát bebocsássa. Minthogy azonban az agráriusok még a húsbehozatalt sem engedik meg, az új szerződés e mai alakjában is nagy ellentállásra fog találni az osztrák és magyar agráriusoknál. A monarchia és Németország közt létrejött állategészségügyi egyezmény a Balkánról hozott élőmarha behozatalát kizárja. A monarchia szerbiai állategészségügyi ellenőrzése nem oly nagyterjedelmű, mint az, amelyet Németország gyakorol a monarchiával szemben.

A perzsa forradalom.

Perzsiába is átcsapott a forradalom lehelle: Teheránból a minap gyorstüzéldágyukat küldtek Tebriszbe. A sahnak Tebriszbe küldött csapatai a várostól ötven kilométernyire ütöttek táborot. A sah hír szerint ékszerait egy fél millió rubelért elzálogosította az orosz bankban, hogy hadseregét megerősíthesse. Teheránban konfliktus támadt az ottani angol követ és Liakhov ezredes közt, mert a kozákok ellepték az angol követség épületének környékét és kertjét. Liakhov ezredes azzal mentegetődzött, hogy kozákjai csak a lovakat legeltették ott s egyuttal megtiltotta a kozákoknak, hogy az angol követség épülete előtt ellovagoljanak. A sah legmeghittebb emberei közül harmincöt bizalmasát azzal a feladattal ruházta föl, hogy rendszeresen tartsanak ülést a Bagsa-kertben a parlamenti tanácskozásokon vitassák meg az ország ügyeit s a sahnak pedig időnkint tegyenek jelentést a vidék bajairól és eseményeiről. A parlamenti választásokat s az új parlament összehívását a sah megint elhalasztotta.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Gyümölcsértékesítő szövetkezetek a külföldön.

A gyümölcsstermesztő államokban a külföldön úgyszólván mindenütt vannak gyümölcsértékesítő szövetkezetek, amelyek az egyes termelő tagok gyümölcsstermesztését összegyűjtve, az eladással, értékesítéssel járó teendőket tagjaik válláról leveszik.

Nálunk — sajnos — a szövetkezeti élet fejlesztése terén nem haladtunk még el odáig, hogy a gyümölcsértékesítést szövetkezeti úton mozdítsuk elő. Pedig ha valahol, éppen nálunk volna szükség erre; főként kisgazdáinknak gyümölcsstermesztése nem értékesül úgy és akként, amint azt szövetkezeti úton értékesíteni lehetne.

Nálunk alig van még néhány gyümölcsértékesítő szövetkezet; így a Magyar Gazdák Gyümölcsértékesítő Szövetkezete Budapesten, főleg a nagytermelők szőlő- és gyümölcsstermesztésének a külföldi piacokon való elhelyezésével foglalkozik, kistermelők termésének értékesítésével azonban nem. A beregszászi szőlő- és gyümölcsstermelők értékesítő szövetkezete szintén külföldre szállítja tagjainak termését.

Ezek előrebocsájtása után vessünk egy-két tekintetet a külföldi gyümölcsértékesítő szövetkezetekre s vizsgáljuk azt, vajon ezek a szervezetek alkalmasak-e arra, hogy hazai viszonyaink között azok után indulva létesíthessünk gyümölcsértékesítő szövetkezeteket.

Német- és Franciaországban a gyümölcsstermelő vidékeken úgyszólván minden nagyobb községben van gyümölcsértékesítő szövetkezet. Ezen szövetkezetek vezetői lelkészek, tanítók, jegyzők vagy az illető vidék nagyobb birtokosai, akik rendszerint a közeli nagy városok kereskedőivel állván szerződéses viszonyban, azoknak szállítják be a szövetkezeti tagoktól összegyűjtött gyümölcsmennyiséget.

Az egyes községi szövetkezetek vidékenként kerületi központokkal is rendelkeznek, amely központok míg egyrészt pénzerővel látják el a községi szövetkezeteket

AJÁNLJUK nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesbitett

magyar fogatos szőlőpermetezőinket,

melyekkel **nagy munkaerő és anyagmegtakarítás** érhető el. Most megjelent tavaszi, szőlőmivelés árjegyzékünket, **szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról** kívánatra bementve megküldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

hogy a termelők függő terméskre előlegeket kaphassanak, másrészt a szövetkezetektől beérkezett gyümölcs nagybani értékesítésével foglalkoznak.

Nem lesz érdektelen röviden kiterjeszkedni arra, hogy miként gyűjtik a községi szövetkezetek a gyümölcstermést.

Minden szövetkezetnek vagy saját, vagy bérelt helyisége van lehetőleg a falu középpontján, hova a gyümölcsöt este szállítják be a tagok. A gyümölcs itt osztályoztatik, még az éj folyamán kosarakba, ládába rakva a vasútállomásra kerül, honnan a hajnali vagy reggeli vonatokkal vagy a központi szövetkezetbe szállítatik, vagy pedig a megrendelő kereskedőhöz egyenesen.

Az olyan gyümölcsöt, amely a szállítást ki nem bírja, vagy mint friss gyümölcs nem forgalmazható, összegyűjtik és szeszszé, vagy gyümölcsborrá dolgozzák fel. Főként Franciaországban igen kelendő cikk a szövetkezeti gyümölcspálinka s a jobbmódúak asztalán a francia konyak mellett, mindenütt ott található a különböző gyümölcsből készült italok is, melyeknek literje 3—8 koronát képvisel.

A szövetkezeti tagok részesedése a beszállított gyümölcsök után akként történik, hogy a gyümölcs a beszállításkor leméretik s minden métermázsa gyümölcs után öt kilogramm a szövetkezeti kezelés költségeire és tartalék alap gyarapítására számoltatik el. Az a termelő, ki a beszállított gyümölcsre előleget óhajt, a beszállított mennyiség 60%-ának értékét kapja előlegül, ez esetben azonban az elérendő tiszta jövedelemnek csak 50%-ában részesülhet. Ezzel azt célozzák, hogy a szövetkezeti tagokat hozzászoktassák a már megszerzett jövedelem elköltéséhez és a takarékosághoz. Ez a módja a takarékoságra való ösztönzésnek a francia szövetkezeteknél igen jól bevált, úgy hogy a tagok csak legritkább esetben kérnek előleget a még le nem szüretelt termésükre.

(Folyt. köv.)

Négyszáz munkásért ötvenezer. A gazdasági harcok a külföldön egyre kiterjedtebbek lesznek és szinte megszokott dolog, hogy egy-egy sztrájk vagy munkáskizárás a munkások ezreit éri. De arra még alig volt példa, ami legutóbb Németországban történt, hogy négyszáz sztrájkoló munkás miatt a munkaadók egyszerre ötvenezer munkást zártak ki és fosztottak meg a kenyérrüktől. A négyszáz munkás sztrájkja a berlini „Vulkán” gyárban tört ki, ahol a munkások teljesíthetetlen köve-

telésekkel állottak elő. Egyébként ebben a gyárban is csak a munkások egy töredéke, a forrasztók sztrájkoltak, de ez a sztrájk természetesen befolyásolta a vállalat egész üzemét. Amikor kétségtelen lett, hogy a meg egyezés a munkásokkal nem fog sikerülni, a munkaadók a részleges sztrájk letörésére elbocsátották összes munkásaikat, összesen mintegy ötvenezret. Távolról nézve különös jelenségnek tetszik, hogy négyszáz munkás miatt ötvenezer szenvedjen. De a dolog nagyon természetes. Mert azt az ötvenezer munkást, akit most a kizárás ér, egybeforrasztja a szociálista szakszervezet és a munkaadók nagyon is jól tudják, hogy ha az első négyszáz sztrájkolóknak követeléseit teljesítik, akkor következik egy másik csoport, amely hasonló követelésekkel áll elő és a többi munkásnak bőkezű támogatásával hetekig, sőt hónapokig is képes elhúzni a sztrájkot. Az ilyen részleges munkamegszüntetés a szociálistáknak újabban legkedvesebb fegyvere, mert anyagi áldozat nélkül a siker biztos reményével sztrájkolhatnak. E fegyver ellen a munkaadóknak nincs más védekezése, mint a szervezkedés, amely az ilyen esetekben az összes munkások kizárásával képessé teszi őket a sztrájk letörésére. Négyszáz munkást könnyen eltartanak a szociálisták akár hónapokig is, de már ötvenezer kizárt munkás ellátása nem megy oly simán.

Nem az első eset Németországban, hogy a munkaadók szervezkedése ily módon megtörte a munkásokat és kényszerítette őket, hogy lehetetlen követeléseiktől elálljanak. Nem kell tehát csodálkozni azon, hogy most is négyszáz munkás miatt ötvenezer munkást zárnak ki a munkaadók. Még kevésbé kell csodálni természetesen, hogy a szociálistáknak az ilyen tömeges munkáskizárás éppenséggel nem tetszik. A szociálisták ugyanis, akik oly nagyra tartják a szervezkedés jogát, ezt a jogot szeretnék a maguk számára lefoglalni és nagyon meg vannak botránkozva, ha a munkaadók is élnek ezzel a joggal. Ez persze nem megy és a fegyvereket, amelyeket ők használtak először, most ellenük fordítják. A szociálisták panaszkodhatnak legkevésbé, ha saját fegyvereikkel győzik le őket.

Gőzeke-szövetkezetek. Az idej száraz esztendő újra eklatánsá teszi a mélyszántás előnyeit. Ugyanis a mélyen szántott földeken a kalászosok stb. sokkal szebben diszlenek, mint azokon a talajokon, amelyeket csak közönséges ekével műveltek meg. Gazdaközön-ségünk komolyan megszívelhetné ezeket a most sűrűn megismétlődő jelenségeket s erélyesen folytathatná a gőzeke szövetkezetek létesítését célzó mozgalmat, amely az 1604. évi emlékezetes apály után sokat ígérő, nagy buzgalommal megindult.

»»»»»»»»
LEGJOBBAK A
««««««««

RESICZAI EKÉK, LOSONCZI VETŐGÉPEK
és KALMÁR-féle ROSTÁK.

»»»»»»»»
KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET
««««««««

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST, V. KER., VÁGZI-KÖRUT 32. SZÁM.

»»»»»»»»

• MI UJSÁG? •

A bolgár fejedelem Gömörmegyében. Ferdinánd bolgár fejedelem kedden este érkezett nagy kísérettel Poprádra, ahonnan a dobsinai jégbarlang melletti pleszói vadászkastélyba kocsizott. Eleonora fejedelemasszony, valamint Boris trónörökös és Cyrill tirnovai herceg megérkezését csütörtökre várják. A fejedelem az idén már másodízben tartózkodik Gömörben és e hó 17-én este Poprádról Szombathelyre utazik, hogy szemlét tartson huszárezrede fölött.

A tiszántúli református püspökválasztás. Debrecenből jelentik: A tiszántúli református püspökválasztás, amely a jelöltek nagy száma miatt annyira foglalkoztatta a református egyházi és világi köröket, befejezéshez közeledik. A szavazatok beadásának határideje f. hó 15-én lejár és ekkor kezdi meg munkáját gróf Degenfeld József főgondnok elnöklete alatt a szavazatszedő bizottság. Egészen megbízható forrásból szerzett információk szerint a beadott szavazatok eddigi arányáról a következőket közölhetjük: Beadatott összesen 525 szavazat. Ebből Balthazar Dezső dr. kapott 184-et, Dicsőffy József 177-et, Eröss Lajos 94-et, Dávidházy János pedig 63 szavazatot. Jutott még szavazat Dombay Lajos esperesre, Sas Béla és Balogh Ferenc theologiai tanároknak. Mint-hogy a jelöltek egyike sem kapott ilykép abszolút többséget, az egyházkerületi közgyűlés újabb szavazást fog elrendelni.

A rétsági rablókat elfogták. A vác-rétsági rabló-támadás tettesei tíz napi hajszá után kézrekerültek. Az osztrák Teschen város állomásán tartóztatták le őket. A letartóztatottak horvát munkások, Orlics György Grolics Mihály és Morovics Nákó. Ruttkán keresztül érkeztek Teschenbe és gyanús viselkedésükkel mindjárt magukra vonták a rendőrség figyelmét, amely megmozgásukkor 17 ezer koronán felüli összeget talált náluk. A pénz eredetéről nem tudtak számot adni. Másik három társuk Horvátország felé menekült, az elrabolt pénz többi részét azok vitték magukkal.

Arad tiltakozása. Megemlékeztünk arról, hogy a bosnyák kormányzat több hírlapíró — polgárembereket — katonai ítélezés útján egy hírlapi cikkért 7–9 évi súlyos börtönre ítélte és hogy ezeket a politikai foglyokat a vértanúk emléke által megszentelt aradi vár sáncbörtöneibe zárta. Arról is hírt adtunk már, hogy Arad város törvényhatósági bizottsága tiltakozni készül az ellen, hogy Aradból a bosnyák kormány és a hadügyminiszter Kufsteint csináljanak. A közgyűlés, mely ezt az ügyet tárgyalja, e hó 22-én lesz és dr. Nemess Zsigmond, volt orsz. képviselő, városi biz. tag már be is terjesztette ide vonatkozó indítványát. Az érdekes indítványban foglalt javaslat így hangzik:

Arad város közönsége fejezte ki tiltakozását az ellen, hogy béke idejében polgárember felett katonai hadbíróság ítélkezzék és Boszniában politikai célszerűség szempontjából az igazságszolgáltatás lesz felhasználva: tiltakozik továbbá az ellen, hogy a magyar államhatalmi tekintély igénybevétele politikai bűnösök idegenből a magyar állam területére és éppen Aradra hurcoltatnak és itt közönséges büntetésekkel egy sorba soroztatnak. E tiltakozásának kifejezését juttassa feliratilag a miniszterelnökhöz oly kérelemmel, hogy az „Otabina“

című lapban megjelent ujságcikk miatt a banjalukai cs. és kir. haditörvényszék által ellélt és az aradi vár börtöneiben őrzött politikai foglyok ügyé Magyarország közönségének teljes megnyugtatóra orvosoltassék. Mondja ki Arad város közönsége azt is, hogy kérvényt intéz a képviselőházhoz, melyben kifejti, hogy a magyar alkotmányra nézve veszedelmesnek tartja a jelenlegi bosnyák állapotnak további változatlan fenntartását, miért is követeli, hogy a magyar államnak is gondjaira bízott bosnyák nép addig, míg területi hovatartozandósága rendezettni fog, alkotmányosan kormányoztassék.

Mivel azonban a bosnyák foglyok kiszabadulnak rövidesen, az aradiak tiltakozása tárgytalanná válik.

Kölcsey emlékezete. Augusztus 8-án, Kölcsey Ferenc születésének évforduló napján, Szódemeteren lélekemelő ünnepség folyt le, amelyet Lippe Vilmos szolnoki ítélőtáblai bíró, a Kölcsey-birtok mostani tulajdonosainak egyike, rendezett a nagy költő szülőházában. Az ünnepség a református templomban tartott istentisztelettel kezdődött, melynek keretében Geley református lelkész hazafias beszédet mondott, majd a közönség elénekelt Kölcsey Himnuszát. A templomból a közönség zeneszó mellett a Wesselényi-egyesület által 1890-ben márványemléktáblával megjelölt és most lobogódíszbe öltözött régi udvarházba vonult. Itt több hazafias beszéd és szavalt elhangzott. Külön említendő, hogy a birtok tulajdonosa, az állami és az oláh iskolába járó növendékek között több száz korona jutalmat és Kölcseyre vonatkozó emlékkönyveket osztottak ki. Az ünnepség után a vendégszerető házigazda fényes lakomán vendégül látta a község polgárait. Hazafias felköszöntőkben nem volt hiány és víg zeneszó mellett a lakoma a késő délutáni órákig eltartott. Közben a falu népe is összegyűlt a kastély udvarán s táncdal dallal ők is megünnepelték az évfordulót.

Pusztító árvíz. Árvamegyében, mint onnan jelentik, a nagy esőzés következtében a patakok kicsaptak medrükéből. Az Árva folyó partján levő községek legnagyobb része víz alatt állott. Námesztó, Nostye, Alsókubin és Nagyalu szenvedett legtöbbet. A vetés víz alá került e községekben s a lakosság egész éjjel a kettészakított gátak helyreigazításán dolgozott. Az Árva folyó két helyen alámosta a vasuti töltést és több hidat megromgált. A vasuti és kocsiforgalom szünetel.

Trachoma a fölvidéken. Felsőmagyarország több vármegyéjében, különösen Borsod-, Gömör- és Hevesvármegyékben nagy mértékben pusztít a trachoma. Alig van község, amelyben ne volna egész sereg szembeteg. A ragadós nyavalyát az Amerikából visszavándorlottak hozták magukkal. Hevesvármegye sürgős fölterjesztéssel fordult a belügyminiszterhez, kérve, hogy rendkívül eszköz alkalmazásával tegyen valamit a veszedelmes járvány elfojtására. A vármegye közigazgatási bizottsága fegyelmi vizsgálat elrendelését kéri azokkal a tisztviselőkkel szemben, akik partralépéskor nem fogták meg a tegzár alatt a trachomás betegeket, noha az alispán már két hónapja jelentette, a miniszteriumban el nem intézték.

Betörés egy grófnál. A budapesti főkapitányság táviratot kapott, hogy gróf Pálffy Pál pudmerici lakosnál nagyobb szabású betörés történt. Tömérdek ékszert s készpénzt is vittek el. A többi közt elloptak öt különféle gyémántos melltűt, három pár értékes manchetgombot, koráll-melltűt, órát s aranyláncot, a Pálffy-család címerével, pecsétnyomót fehér kristályból, szintén címerrel, több szivar- és pénztárcát néhány száz koronával s még sok másféle ékszert. A tetteseknek eddig semmi nyoma.

Véres lakodalom. Vulkán hunyadmegyei bányász faluban véres lakodalom volt, melynek két ember esett áldozatul. A menyegző vendégei közül egy Zsurzs Nikulaj nevű legény az elfogyasztott nagymennyiségű italtól berugott s erőszakoskodni kezdett. Norga Alexandra bíró rendre intette a legényt, ez azonban dühösen rátámadt a bíróra és arcul ütötte. Verekedés támadt: a bíró fia apja segítségére sietett, de már későn, mert Zsurzs mellbe szurta a bírót, aki összeesett. A dühöngő legény ezután a bíró fia ellen támadt s elvágta a torokát. A bíró és fia meghalt. A gyilkos legényt letartóztatták.

Százmillió örökség. Probst Godofréd londoni munkás és nővére, mint Londonból táviratozzák, százmillió örökséghez jutottak, amelyet egy Bombayban meghalt nagybátyjuk hagyott reájuk. A testvérek tudták ugyan, hogy van egy jómódú nagybátyjuk Bombayban, de arról, hogy meghalt és hogy akkora rengeteg vagyonot hagyott hátra, arról fogalmuk sem volt. A napokban tudta meg Probst Godofréd egy londoni ujságból, hogy a hatóságok keresik a bombay nagybácsi örököseit, mire jelentkezett és ő meg a nővére nemsokára úrá lesz a fejedelmi vagyonnak.

Az elfelejtett utasok. A legősibb vicinális vasúti vécék közül való eset történt a temesvár-józsefvárosi pályaudvaron e hónap 8-án délután 3 óra 25 perces személyvonattal, amely menetrendi idő helyett 3 óra 45 perckor indult el az állomásról. A komikus eset úgy kezdődött, hogy az utasokkal jól megrakott személyvonat a Temesvár és Szakálháza állomás közti vonal közepe táján egy órház előtt hirtelen megállt, mire a vonatvezető hirtelen leugrott a vonatról és szaladt be az órházba, hogy megtudja, mi a csoda történt. Az utasok eközben az ablakokhoz siettek, aztán ők is leugráltak, mert az ijedség első percében a hajduszoboszlói és a karánsebesi karambolra gondoltak. Miután azonban sem egyik, sem másik esetről nem volt szó, megnyugodtak, annál inkább, mert a nyílt pályán megállított személyvonat is megindult visszafelé Temesvárra. Ez a furcsa visszafelé menetelés azért történt, mert Temesváron a III. osztályu utasokat elfeledték fölvenni a vonatra s a forgalmi iroda a telefonnal összekötött bakterházak egyikével ezért megállította a már robogó vonatot és visszatolatta az állomásra. Az eset miatt erősen zúgolódó közönség mit tehetett mást, beletörődött a kellemetlen helyzetbe. Sőt a jobb humoruak még mulatságosnak is találták a helyzetet és a következő már nem ismeretlen elmésséggel jellemezték az esetet:

— No, most ott vagyunk, ahol a mádi regálebérlő!...

Honvédszászlóalj Fiumében. Fiuméből írják a Magyar Tudósítónak: Eddig Fiumében csak egy honvédszászad volt, amely a 20. számú nagykanizsai honvédezredhez tartozik. A fiumeiek régi óhaja, hogy magyar helyőrség kerüljön a magyar kikötő városba. Most mint befejezett ténnyt beszélnek, hogy őszszel a Kaposvárótt állomászó 19. honvédgyalozegred 3 ik zászlóalját áthelyezik Fiuméba. A hír városszerte nagy örömet és meglepedést keltett.

Eltűnt pénztárca. Karlsbadból jelentik: A rendőrségen Friedmann Arthur miskolci borkereskedő följelentést tett, hogy Bécsből Karlsbadba utaztában elvesztette vagy ellopták pénztárcáját, amelyben 29,000 korona volt bankjegyekben. Nem tudta megmondani, hogy a vonaton tűnt-e el tárcája vagy még Bécsben, mikor az expresz-vonatra fölült, csak a vasúti kocsiban vette észre kárát. A karlsbadi állomáson már rendőrség várta a bécsi expreszvonatot és átkutatták az utasokat,

különösen azokat, akik egy kocsiban utaztak a kárvallozzal, de a tárca nem került meg.

Lelőtték az ablakon keresztül. Vakmerő merénylet történt a Lippához közel fekvő Dorgos községben. Ismeretlen tettes Szócs Dániel községi irnok, végrehajtó lakásának ablakán keresztül lőtt. A golyó azonban célt tévesztett és Kirisecku jómódú gazdát találta, aki ép Szócsnél tartózkodott. A golyó Kirisecku nyakán ment keresztül és azt súlyosan megsebesítette. A tettes elmenekült. A csendőrség nyomoz. Azt hiszik, hogy a tett bosszu műve.

Megőrült a fogházban. Makóról jelentik: Schaling János korcsmárost, akit a városban veszedelmes alkoholistának ismernek, vasárnap bevitték a járásbírószágházába, hogy leülje részegségében elkövetett kihágásának két napi büntetését. Schaling, akit csak erőszakkal lehetett a fogházba hurcolni, a fogházban megőrült.

Rablógyilkosság Hadházon. Hadházon Gyorgyán Miklós gazdálkodóhoz betörték és Gyorgyánra támadtak, akit több helyen megszártak. Gyorgyánnak azonban még volt ideje revolvvert ragadni, amivel aztán a betörőket olyannyira megfélemlítette, hogy azok elmenekültek. Legalább Gyorgyán így hitte, amely hitében házáat elhagyta, a csendőrségre akart sietni; csak-hogy a betörők, akik úgy látszik lestek rá, útközben leszúrták és visszatértek Gyorgyán lakására, amelyet teljesen kifosztottak. Gyorgyán meghalt. A rablógyilkosoknak eddig semmi nyoma.

Szólóvenyige lopás — mezőrendőri kihágás. Felmerült esetből kifolyólag a minisztertanács elvi jelentőségű határozatként kimondotta, hogy a 60 koronán aluli értékű és a mezőn kévébe rakott szólóvenyige ellopása mezőrendőri kihágást képez és elbirálása a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozik.

Halálraítelt japánok. Kamcsatkából jön a hír, hogy az orosz csapatok lefoglaltak egy japán hajót, mert a törvény ellenére főkékre vadászott és a hajó személyzetének harminchat emberét Vladivosztokba vitték, hogy őket ott a bíróság elé állítsák. Nikolajevben az elfogott japániak vonakodtak az út közepén menni, hanem azt követelték, hogy a járdán mehessenek, ami azonban az orosz törvény szerint nincs megengedve. A japániak erre kövekkel támadták meg az őket kísérő orosz katonákat és tizenegyet közülök megsebesítettek. Az oroszok, anélkül, hogy löfegyverüket használták volna, helyreállították a rendet; miközben néhány japáni megsebesült. Kilencc japánit ellenszegülés és a kíséret megtámadása miatt Nikolajevben átadták a haditörvényszéknek, amelyik a japániak közül nyolcat halálra ítelt, egyet pedig fölmentett.

Gyilkos olaszok. Triesztből táviratozzák: Két gazdag olasz nemzeti ellenszenvből megölt egy szlovén munkást. Prelz István munkás a St. Jakab városnegyedben levő Via Concordián véletlenül feldöntötte Delcarti olasz asszonynak a vizes vödret. Az asszony két fia, Delcarti Lázár és Ernő rávetették magukat Prelzre. Delcarti Lázár revolvvert rántott és rálőtt a munkásra, ki azonnal a földre esett, mire a másik testvér egy fejszével többször ráütött. Prelz, akinek az altestébe furódott a revolver golyója, kevéssel rá meghalt. A két olaszt letartóztatták.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

Termésbecslés augusztus 1-én.

A földművelésügyi minisztérium szokott pontosságával, e hó 4 én tette közzé hivatalos jelentését a vetések állásáról és a mezőgazdaság állapotáról. E jelentésben a gabonatermésbecslési adatok az ország legnagyobb gabonatermő területein megejtett próbacséplések eredményein alapulnak és így maga a becslési eredmény immár meglehetősen megközelíti a valóságot, amennyiben a további időjárás azon már keveset változtathat.

A gabonafélékkel bevetett terület volt a gazdasági tudósítók jelentései szerint:

búza	--- --- ---	6.010.600 kat. hold
rozs	--- --- ---	1,929.118 " "
árpa	--- --- ---	1,898.865 " "
zab	--- --- ---	1,862.846 " "

A learatott terület a nyár folyamán előfordult elemi csapások és különösen a jégverés miatt némileg csökkent ugyan, e csökkenés azonban a központi statisztikai hivatal adatgyűjtése alapján csak később lesz megállapítható.

Az egyes gabonaféléket illetőleg:

Búzából a kat. holdanként országos átlagtermés 6:33 q., az össztermés pedig 38:07 millió q., tehát a próbacséplések szerint eredmény határozottan kedvezőbb a július 1-i becslésnél, mely 36:4 millió q. volt. A minőség ott, ahol a búza nem volt üszkös, határozottan jobb az átlagosnál, mert nem ritkaság a 80—82 kilós búza oly vidékeken, ahol közönségesen csak 76—78 kilós búza terem. Az ország egyes vidékein — valószínűleg a májusi pászta esőzések következtében — a termés-eredmény igen eltérő volt. Minden országgrészben vannak igen jó és gyenge termésű vidékek és sokszor a szomszédos megyék egyikében jó, a másikban pedig rossz termés volt.

Rozsból a próbacséplések szerinti holdankénti országos átlag 6:09 q., az össztermés pedig 11:66 millió q. (a júliusi becslés szerint 11:64 millió q.). Vidékenként a termés szintén fölötté változó. A minőség részben közepes, részben jó.

Árpából a termés mennyiségileg gyenge, minőségileg fölötté változó, de sok helyen szép fehér és súlyos árpa termett. A kat. holdankénti országos átlag 6:17 q., az össztermés pedig 11:72 millió q.-ra becsülhető. Vidékenként a termés-eredmény ugyancsak eltérő.

A zab aratásával a hegyvidéken az esős időjárás miatt megkéstek. A termés-eredmény úgy mennyiségben, mint minőségben határozottan gyenge. Az országos átlag kat. holdanként 5:33, az össztermés pedig 9:93 millió q.-ra tehető.

A többi vetések állapota:

Kapások: Dohány közepes. Burgonyából a korai gyenge termést adott, míg a késői az ország északi részeiben jól áll, ellenben az Alföldön silány és sok helyt a vetőmagot sem adja meg.

Cukor- és takarmányrépa a Felvidéken jó termést ígért, az Alföldön és a Dunántúl egyes vidékein silány.

Tengeri a homokos vidékeken gyenge, nemkülönben a késői vetések is visszamaradtak, a csöképés hiányos, de számos vidéken elég jól áll.

Takarmány: Az anyaszénatermés mennyiségileg gyenge, minőségileg jó volt. A sarjútermés határozottan gyenge,

sok helyt legeltetik. A mesterséges takarmányok termésére ugyanez áll. A legelő lesült és a legutóbbi esőzés után sem üdülhetett fel teljesen.

A repce holdanként 4:06 mm., tehát gyenge, de jó minőségű termést adott. A kerti veteményeket a szárazság megviselte.

A komló Erdélyben meglehetősen, a Bácskában rossz.

A szőlő gazdag termést ígér. Szilvából, dióból és almából sok helyt jó termés várható.

A tarlók kezeléséről.

A tarlók a régebbi időben főleg arra szolgáltak, hogy nyáron át legelőt adjanak az állatoknak és a gazdák nem is gondoltak arra, hogy a tarlólegelő a legdrágább legelők egyike. Annak örült legjobban a gazda, ha aratás után a tarlója egy jó esőt kapott és erőteljesen kizöldült. Az ilyen tarló a legtöbbször csak a következő év tavaszán szántatott fel, amikor azután hiába várt a gazda nagy termést róla, mert ez többnyire elmaradt.

Ma már az okszerű gazdálkodás egyik sarkalatos tétele azt parancsolja, hogy a tarló a lehető legrövidebb idő alatt feltöressék. A tarlótántás lehetőleg aratás után azonnal kezdetét vegye, sőt ha az időjárás a hordást akadályozza, a tarlótántás mégis eszközölhető az összerakott keresztek között. A gabona elhordása után már nem sok munkát fog adni a keresztek helyének a felszántása.

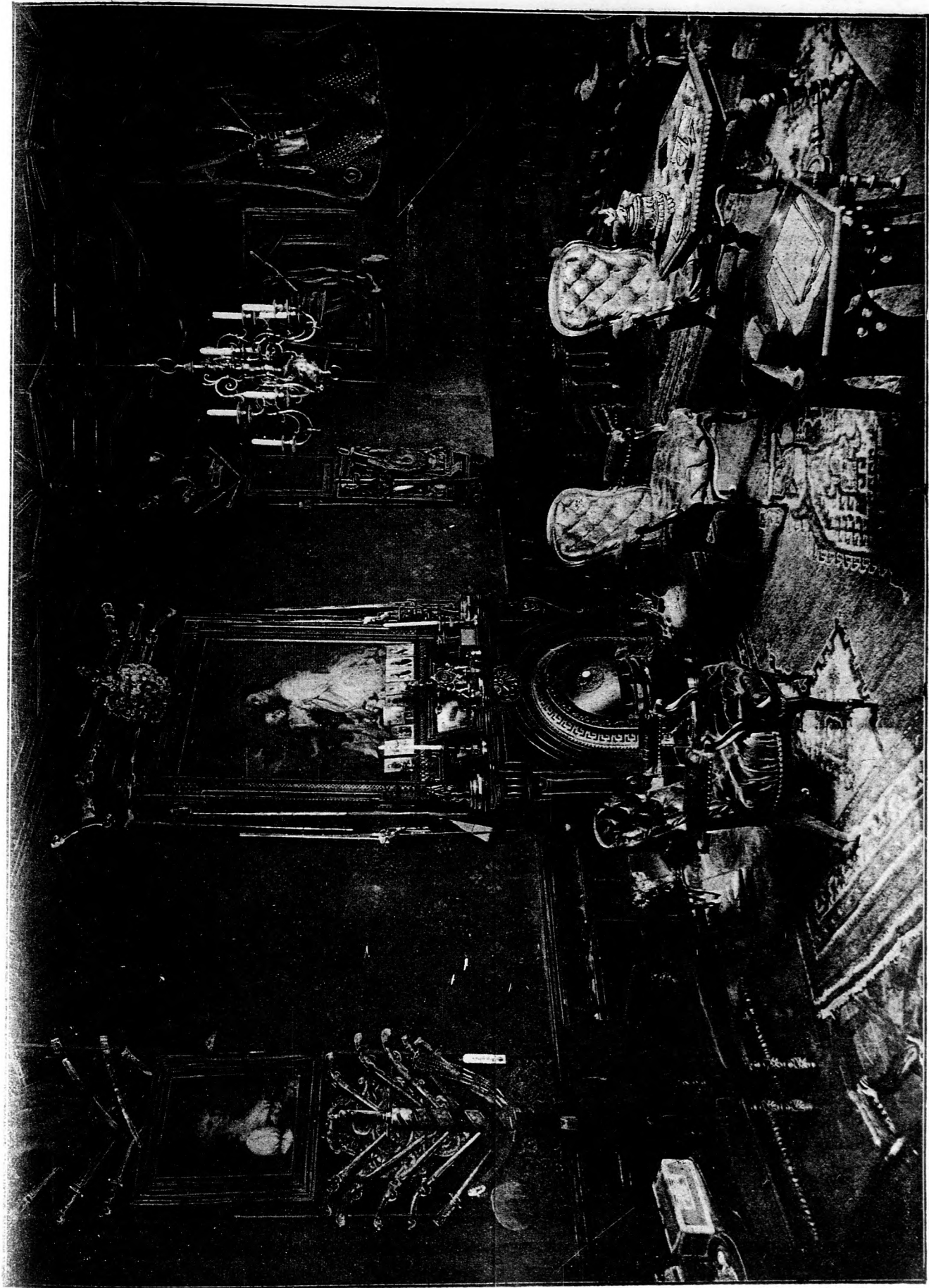
A tarlótántásnál a földolog az, hogy a talaj felső felülete meglazítottassék, légjárhatóvá tétessék, ez pedig csakis szántással érhető el. A mi viszonyaink között boronával jóformán teljesen hiábavaló munkát végzünk. Nálunk ugyanis aratás után a tarló annyira száraz lesz, hogy a borona nem megy be a talajba, csak a talaj felületén táncol. Az ilyen munka a semminél alig ér valamivel többet.

A tarlótántás mindig sekélyen végzendő. A tarlótántásnak egyik célja ugyanis az, hogy az aratás előtt és az aratáskor kihullott gyommagvakat olyan körülmények közé juttassuk, hogy a magvak kicsirázhassanak, illetve kikelhessenek. A csirázáshoz pedig a többi között levegő is szükséges. Ha már most a tarló mélyen szántatik fel, a gyommagvak is mélyen kerülnek a földbe, levegő nem jut hozzájuk, nem csirázhatnak, hanem csirázó képességüket megtartva, akkor fognak kicsirázni, mikor kedvezőbb körülmények közé jutnak és esetleg a következő veteményt fogják elgazosítani és a növénytől elszívják a tápanyagokat, beárnyékolják, sőt el is nyomhatják azt. A tarlótántás után néhány hét múlva a föld kizöldül, porhanyó, rugalmas lesz, jelül annak, hogy a föld beérett, mikor is a második szántás végzendő.

Nagyon sok helyen látható az, hogy a megszántott tarlóföld még meg is boronáltatik. Az eke után boronát jártni teljesen felesleges, mert ha a talaj száraz és rögös, a borona csak táncol a talaj felületén, ha pedig nyirkos a föld, az eke magában is elég jó munkát végez. A borona helyett sokkal célszerűbb hengert alkalmazni, hogy a talaj kissé megtömjődjék, mert ezáltal a gyommagvak hamarabb kikelhetnek és a talaj is hamarabb beérik.

A tarlótántásnak egyik további előnye az, hogy a kártevő rovarok nagyrészt elpusztíthatnak. A rovarok, álcák stb. nagy részét részint az eke tönkreteszti, részint az igavonó állatok összetaposzák, másrészt a talaj felszínére kerülve, ott elpusztulnak (pl. a pajor) vagy pedig a madarak által összeszedetnek.

Egyes növényi betegségeket előidéző baktériumok is tönkremennek a tarlótántás alkalmával, másrészt a

A Batthyány-palota fogadóterme.

gazdának hasznos baktériumok elszaporodnak, a talajt porhanyítják, érlelik.

A tarlószántásnak — főleg hazai viszonyok között — nevezetes előnye az is, hogy általa a talaj nedvessége megőriztetik. A szántás alkalmával ugyanis a hajcsöveség majdnem teljesen megsemmisül, a talajban levő nedvesség nem párolog el oly könnyen, mint a kemény, szántatlanul hagyott földből. Nagyobb esők alkalmával pedig a nedvesség sokkal mélyebbre megy a megszántott talajba, mint a tarlóba. Az állandóan nyirkos, illetve nem nagyon száraz talajon sokkal jobb munka is végezhető, mint a kiszáradt földön, így könnyen érthető az is, hogyha a tarlót azonnal felszántjuk, a következő évi terméseket is biztosabbá tehetjük.

Amint látható, annyi előnye van a tarlólántásnak, hogy a gazdának csak haszna lesz abból, ha a tarlót minél előbb felszántatja és nem használja legeltetési célokra.

M. Sz.

Egér- és patkányirtás

Csakis a gazdaember tudja igazán, hogy milyen sok bajt okoz a háznál az egér és a patkány. Kis háztartásokban egy jó macska képes tisztántartani az egész házat az alkalmatlan vendégektől, a gazdaságban azonban, hol csürök, pajták, istállók, kamrák, ólak, trágya- és szemétdombok érik egy végben egymást, ott sem macskák, sem patkányirtó kutyák nem tudnak eleget tenni feladatuknak, mert annyi a patkány- és egéryuk, hogy nem jut mindegyik elé egy-egy ór. Legajánlatosabbak patkány- és egérirtásra az alább leírt szerek.

Az első szer a következő vegyületekből áll: 100 rész száraz juhtúró, illetve megreszelt juhsajt, 20 rész glicerin, 50 rész szén-savas bárium és 10 rész árpaliszt. A keveréket tészttá gyúrjuk s apró pogácsákat készítünk belőle, melyeket buzalisztben hempergetünk meg, hogy ne tapadjanak. A pogácsákat azután éjjelre a patkány- és egéryukaknál több rakásban helyezük el, gondoskodván arról is, hogy minden rakás közelében valamely erre alkalmas edényben víz is legyen s az edényt a talajba sülyeszszük be, hogy az állatok kényelmesen hozzáférjenek.

Ha a pogácsából az állat jól lakott, kiállhatatlan szomjúságot érez utána és nagyot iszik; ennek azonban a következménye nagyon szomorú, mert amint a víz a pogácsák anyagával összevegyül, az állat menthetetlenül felpukkad.

A második szer nagyon egyszerű és nem áll egyébből, mint buzalisztből, amely erősen meg van keverve gipszzsel. E mellé is vizes edényt kell állítanunk, hogy az állat ihassék, mert ivás után biztosan elpusztul azáltal, hogy gyomrában a gipsz megkeményedik.

A két utóbbi szer feltétlenül biztos, de megkivánja, hogy akkor, amidőn alkalmazzuk, minden egyéb, apróbb fajta háziállatot zárjunk ki az illető helyiségből, mert azok ha nem is mérgezik meg magukat a szer élvezete által, de rajtuk is bekövetkeznek a szomorú tünetek, amelyek a patkányok és egereknél, sőt a gipsz rájuk nézve is halált hozó.

Van végre egy harmadik, igen hathatós és annyiban is nagyon kitűnő szer, hogy annak alkalmazásakor nem kell kutyáinkat és macskáinkat a veszedelemtől féltanünk, mert a szer csak a rágcsálókra bír mérgező hatással, míg egyéb állat meg sem eszi. Ezen szer a tengeri hagyma (*Scilla maritima*), mely Európa déli tengereinek vidékén, a homokos partokon vadon tenyészik. Ez feltétlenül a legjobb patkánymérég, mely a görényt is teljes biztonsággal megöli.

Még egy kitűnő módját ajánlhatjuk a patkányok és

egerek elüldözésének a háztól. Abban áll, hogy összefogunk egér- és patkányfogóval néhány állatot s azokat azután ecset segítségével bekenjük kátránnyal vagy egyszerűen megmártjuk őket benne, azután pedig szabadon bocsátjuk. Az állatok visszamennek régi tanyáikra és magukkal viszik a kátrányillatot, amelyet ki nem állhatnak s elüldözik az egész családot, sőt az egész állományt legalább is a szomszédba s jó időre megkímélnék bennünket további látogatásaiktól. Ugyanezért igen üdvös ott, ahol egér- vagy patkánylyukakat találunk, azokba némi kátrányt önteni.

G. T.

VEGYESEK.

Jó vetőmag. Nálunk most vetőmagállomást létesítenek, ami igen üdvös dolog. Mi ezúttal tanácsot akarunk adni a gazdáknak arra nézve, hogy miként természetnek maguk is jó vetőmagot. E célra darab földet szemelünk ki, amely nincs frissen trágyázva, azonban még jó termőerőben van. Ezt a darab földet igen mélyen és jól meg kell munkálni. A választott magvakból négyzetméterenként csak egy növénynek szabad állani. A tengerinél 5 □-lábra egy növény. Trágyázzunk dúsan fahamuval, mert ez a mag fejlődését elősegíti. Ezeket a növényeket meg kell kapálni és tisztán tartani. Az eredmény oly meglepő, hogy a termésre alig ismerünk rá. A gabona és más gabonaféle szinte apró nádszálat képez, a kalászkok igen hosszúak és nehezek, a szemek rendkívül nagyok és teltek. Ily módon bármely gazda, ha ezt a természetet néhány évig folytatja és mindig a legjobb fajták legjobb kalászait használja e célra, maga nevelhet jó vetőmagot, ami a terméseredmény szempontjából a legnagyobb haszonnal jár.

R.

A késő őszi való legeltetés. Az ideai takarmányhiány sok gazdát arra kényszerít, hogy a legutolsó percig legeltesse barmait, illetve addig, míg valami harapni valót talál a szabadban. Nálunk azonban ez nemcsak takarmányszűk esztendőkből szokott megenni, hanem mindig, mert az értelmetlen gazda azt hiszi, hogy minél tovább legel a jószág künn, annál jobban jár ő, annál több szénája megmarad. Ez az okoskodás helytelen, mert úgy a leszáradt, mint az őszi friss fűnemű arra szolgál, hogy télen át a rétnak oltalmat, takarót nyújtson és a növények gyökérzetét védelmezze a hideg időjárás ellen; de védelmet nyújtson különösen azoknak a friss hajtásoknak, amelyek tavasszal fognak kifejlődni és télen át rendszerint csak csiraként húzódnak meg a földben. Aki tehát késő őszi legeltet, az saját magának árt és réjtét vagy legalább is annak tavaszi termését tizedeli meg. A későn való legeltetés azonban egyébként is nagyon ártalmára van a rétnak és azt idő előtt haszavehetetlenné teszi, amennyiben a jószág a rendszerint már felázott talajt túlságosan összetapodja és a mély nyomokban tócsák keletkeznek, amelyekben az egészséges fűnemű csakhamar kivész és a savanyú, egészségtelen fű üt tanyát.

Zöldtakarmányt sohasem szabad hervadt állapotban feleltetni, mert ez esetben erősen összetartó gombolyokok képződnek, amelyek nem jutnak eléggé érintkezésbe a gyomornedvvel, azaz nem emésztetnek meg és felhagyó-dást okoznak. Alaptételül elfogadandó, hogy zöldtakarmányt nem szabad 24 órán túl tartani, mert különben gyorsan forrásba jön. Ahol lehetséges, naponta kétszer kell a betakarítást végezni, reggel egy órával a nap felkelte után és este a harmatképződés előtt. A napközben való kaszálás és betakarítás különösen a rétek közepén kevésbé tanácsos.

MULATTATÓ

Mári ángyó.

— Életkép. —

Írta: Hegedüs András.

I.

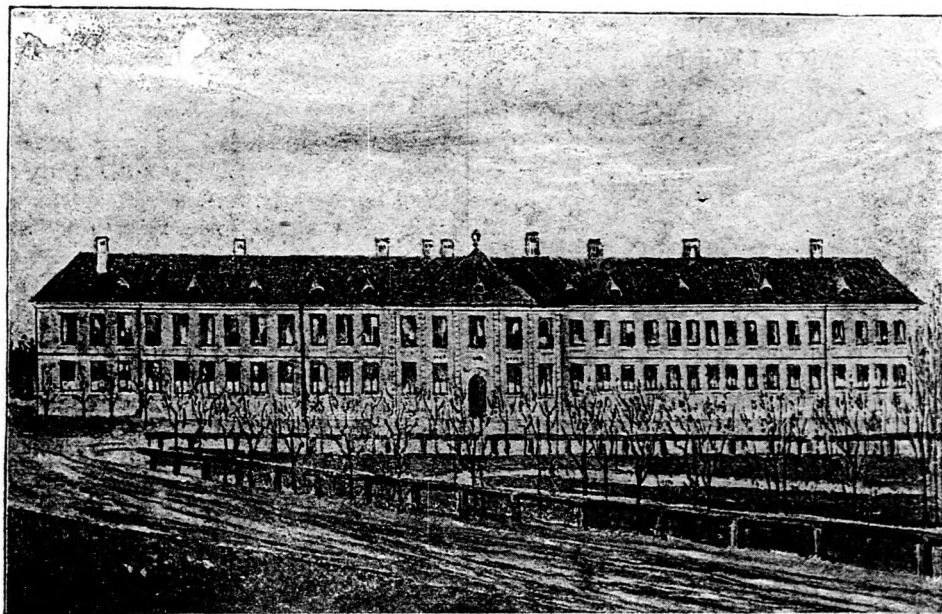
Mári ángyónak hívta az egész utcasor apraja, véne azt a szépséges szép asszonyt, aki törődött korában is megtartotta a teste üdeségét. Onnan ragadt reá ez a név, hogy a kiterjedt nagy rokoni hálózatu Pap-családba ment férjhez, amely családnál egy ágazatnál ritkaság számba ment, ha nem volt egy féltucat gyerek.

a kérdésre adós maradjon. Kiegyenesedett, pörge, fekete kalapját félkoponyára vágta, pödrött egyet fekete bajuszán, aztán kimondta a véghatározatát:

— No hát most már amondó vagyok Borbolya bátyám, hogy a lánya nélkül nem kellene az ökrei, még ha ingyen adná is!

— Nem vásári portéka az én lányom, öcsémuram. Aztán meg nem is rajtam áll a vásár, hanem a lányon, meg az anyján.

Ennyi évődés után megszomjaztak az alkudozó felek. Beültek hát a vásári sátorba egy pohár italra. Nagy volt itt már a zshivaj; az öregebb népek csöndesen

A szegedi közokrház.

Ha végig illegett Mári az utcasoron, a kerítésnyílásokon hallatszott innen is, onnan is a gyereksivítás:

— Mári ángyó hova mén?

Nem csuda hát, hogyha mindenki Mári ángyónak hívta, pedig becsületes nevén Pap Jánosné született Borbolya Mária vala.

Pap János, a szekeres, a szentgyörgynapi vásáron lemerkedett meg Márival, akinek az apjától két címeres ökröt vett. Mári fönt ült a szekéren, János pedig az ökrök iránt tusakodott az öreg Borbolyával. Nem volt már az alkunál nagyobb különbözet, mint egy ropogós ötös. Borbolya csökönyösen megmaradt az árnál, János pedig nem volt hajlandó megadni, míg végül türelmét veszelve kifakadt:

— Hát nem bánom, megadom az ötöst, de a kend lánya lesz a rádás.

— Legénye válogatja? Szólt le Mári az alkudozók közé, aztán durcásan megigazította a fején a piros babos kendőt, elfordította a fejét, minthogyha feleletre sem várna.

János nem azért volt a híros Pap familiából, hogy

beszélgettek az asztalok mellett az esőről és miegymásról, a fiatalság már táncolt a félegyházi cigányok nyirettyűje mellett. Kevés vártatva odatelepedett közéjük az öreg Borbolyáné is, előkerült a tarisznyából a füstölt kolbász, meg az avasszalonna. Megkínálták Jánost is.

Az öreg asszony megszimatozta egyhamar János szíveszándékát. Pergett is a nyelve orsómódra:

— Bíz e már kétesztendő szalonna öcsém, pedig két éve csak négy disznót vágtunk, mégis ki fog rajtunk a köpönyege! (értsd a szalonnát.) Avégből volt ez mondvá, hogy János ne gondolja, hogy valami ágrul szakadt családba „készül“.

Az evés után aztán János táncba vitte Márit.

Borbolya és a felesége gyönyörködtek a fiatalokban. Az öreg gazda bodros füstöket eregetett maga elé, gondolataival visszazárguldott az elmúlt időkbe, amikor ő is ilyen nyalka legény volt s úgy rakta a csárdást az anyjkkal, hogy az édes apjának kiesett a pipa a szájából gyönyörúségében. Az anyjuknak azért a világerért sem szólt, hogy mire gondol, nehogy fölülkerekedjék. Kis vártatva aztán megszólalt:

— Hé, oszt elengedjük azt azt ötöst?
— A kend dolga, nem az enyém. Kend nevelte az ökröket.

Az öreg erre már nem tudott felelni. Torkán akadt a szó.

Mikor meg vége lett a táncnak, s a fiatalok letelepedtek az asztalhoz, megest szóbajött az alku. János kezdte:

— No bátyó lösz-e vásár vagy nem, mert én ökrök nélkül nem mehetek haza.

— Hát' iszen az ökrökre mögegyeztünk volna, de a rádás nem az én nevelésöm, az az anyjuk dolga.

Mári elsőbbsen rátekintett az édes anyjára, aztán lesütötte dióbarna szemeit; arra való az édes szüle, hogy kiolvassa a lánya tekintetéből annak a szíve szándékát. Az anyjuk már a vásár alatt beszerezte a hasznos tudnivalókat Jánosról és minden rendű és rangú atyafiságáról. Van-e a tejbe aprítani való, van-e betabulázva azon a tizenkét holdacska (a János örökségén) és így tovább.

— No nénémasszony, kenden áll a sor, elvihetöm-e a rádást a szekereimön?

— Ha el hagyja magát vinni, elvihetöd fiam, de vissza ne hozd, mer' sóprúnyéllal verlek ki benneteket a tanyából...

Igy lett Borbolya Máriból Mári ángyó s míg az öregnek János az ökrök árát leolvasta és a paksusokat kiváltották, Mári az édesanyjával jegykendőt vett az ötforintonson...

II.

Csöndesen telt el az első pár esztendő Pap János tanyaháza fölött. A fiatal menyecske, ha olyikszor ünnep délutánoként haza került az öregekhez, nem panaszkodott soha. Ha dolog nem volt a tanya körül, János szekerezett a városban. Néha két nap se látta az asszony.

— Fiatalok vagyunk, takargassunk addig, amíg löhet! — szolt János, amikor az asszony zsémbelődött, hogy 2—3 nap látja a gazda egyszer a tanyát. Végre mégis megsokallotta az asszony a szekerezést. János néha egész héten odamaradt, napszámost kellett fogadni a kapáláshoz, szőlőkötözéshez, amit más esztendőben maguk végeztek. Elpanaszolta az édes apjának.

— Gyerünk utána lányom! — mondta az öreg Borbolya, s azzal befogott s nyomban a városba hajtottak.

Öreg este volt, mikor a koplalóhoz értek. Megtudták nyomban, hogy hol várja a fiatal gazda a fuvarát. A tér tulsó sarkán apró, piros vászonnal eltakart ablakú kis korcsmából hallzott ki a tivornyázók közül János borizú hangja:

Kis szekeres, nagy szekeres,
Mind megissza, amit keres...

— Maradj kint lányom, majd csak én megyek be!
— Benyitott a borgőzös, füstös helyiségbe s János festett arcú, cifra ruhájú asszony nép közt duhajkodott.

Az öreg visszatántorodott az ajtóból. Kocsira ült a lányával, megcsapkodta a lovakat:

— Gyerünk haza lányom!...

III.

Ha a domboldalon eleresztünk egy kődarabot, nem áll az meg mindaddig, míg a laposba nem ér. Ilyetén formán indult Pap János is, aki miután Mári visszament a Borbolya-tanyára, feléje se nézett a gazdaságának. Volt egy sánta nagynénje özvegyi sorsban s a rokonoknál tengődött hol itt, hol amott. Piros nénit oda fogadta János tanyapásztorának, ő pedig hét száma

szekerezett a városban, a gazdaságnak így pusztulnia kellett. Nem is tellett belé több két esztendőnél, dobra került a tanyaház a tizenkét holdacska földdel együtt.

Multak az esztendők s Jánosra egyre szomorúbb időjárás következett, kiépültek a vasutak a város, mind a két oldalán, a bácskai bunyevácok most már vasúton hordták be a terményt a kereskedőhöz, megcsappant a szekerezés igen nagyon. Papp János azon vette magát észre, hogy az ökrök meg a szekér már voltaképpen csak használatba vannak a kezén, a tulajdonjog az örmény boltosé.

Egy átdőzsölt éjszaka után azután a boltos kifizette Jánost. Nehány rongyos forintot kapott az ökrök és a szekér ára fejében s azzal ment a nincsetlenség ösvényére.

Nagynéha kikerült a tanyára is. Rokonok, ismerősök próbálkoztak azzal, hogy kibékítik az összekülönbözött párt.

Mári ángyó hallani sem akart az uráról.

— Most, mikor már beleúnt a városi fehér népbe, jó volnék neki? Eddig meg voltunk egymás nélkül, ezután is megleszünk valahogy.

Esztendők teltek el így János feje fölött, aki a Tiszaparton a gabonahajókon zsákol. Egyik huga, aki a városba volt férjénél egy faragómesternél, tartotta Jánosban a lelket. Adott neki menhelyet és mosott reá. Mosta a fejét is elégszer:

— Maholnap megöregszik kend János bácsi, mi lesz kendből? Mikor foglalja már kend jóba magát?

Pap Annus, a huga tudta a módját, hogy miképpen lehet embert faragni a vén csontból. Elszedte a keresetét, csak annyi pénzt hagyott nála, amennyi egy kis itala és dohányra elég volt.

Végre összekuporgatott a bátyjának egy ötvenest, akkor oszt egy vasárnap délután azt mondta neki:

— No most gyerünk Márihoz. Vissza kell kendnek hozza menni.

— Hát befogadna engem a Mári? — mondta János kétkedőleg.

— Majd megpróbáljuk!

Elindultak. Ahogy a bozótos tanyai úton gyalogoltak a Borbolya-tanya felé, Jánosnak úgy tetszett, minthogyha az útszéli cserjék, mezei virágok mind reá mosolygának s azt suttognák: lásd te élhetetlen, milyen régen várunk és vár az a meddőségre kárhóztatott szegény asszony, ott a cserepes tanyában, aki éjszakának évadján sírja teli, köténytét bánatában...

Beértek a tanyába, Mári ángyó fogadta az érkezőket az udvaron. Pap Annus kezdte a szót:

— Mári ángyó, visszagyűtt János bácsi, összetakarított egy ötvenest a szögényös keresetiből, jóba akarja magát foglalni. Nem lösz vele sömmi baj többé, dolgozni fog úgy mint az utolsó napszámos, csak adjatok neki hajlékot.

Elérzékenyült egy kissé Mári ángyó, hangja elcsuklott, amint beszélt:

— Hát nem bánom János, ha visszagyün kend. Azzal kezet fogtak.

IV.

Alig félesztendőt töltött János a Borbolya-tanyán, amint híre járt odakint, hogy messze Romániában magyar kubikos munkásokat keresnek valami töltésértés miatt. Sok-sok pénzt lehet ott keresni, mert igen jól fizetik a kubikosokat. János azt mondta Máriának, hogy elmén ő is kubikra, hátha vissza bírja szerezni a keresetiből az ökröket...

Mári vett neki az ötven forintért egy újdonságú subát. A kubikos ember suba nélkül nem lehet el.

Nyáron a meleg ellen, télen a hideg ellen védi a suba az embert.

János elindult; nem jött hír róla vagy három esztendeig. Egy őszi este beállít Paploggó Péter a Borbolya tanyába. Péter Jánossal ment el kubikra Romániába, Mári ángyót kereste.

— Mit akarsz Péter? Hol van az én uram. Él-e, hal-e?

Paploggó Péter a megkérgesült tenyerű kubikos legény az öklivel egy könnyet dörzsölt ki a szemiből.

— Meghalt szegény János bácsi a nyáron, el is temettük a töltésoldalban.

Egy reggel nem kelt föl a vackáról, azt mondta, hogy fázik. Betakartuk a subájával; délközben megnéztem, azt mondta, hogy ha elhal, hozzam haza Mári ángyónak a subáját, imhol itt van. Összeadtunk mink többiek neki egy koporsóra és keresztre valót...

Mári ángyó zokogva vette kezébe az elnyűtt subát, s könnyei sűrűn peregtek le a subagallérra. Egy elhibázott élet keserves könnyei voltak ezek.

Mári ángyó megsíratta még egyszer a boldogtalan életét...

APRÓSÁGOK.

Hadsi Loja életéből. Bosznia-Hercegovina okkupációjának harmincadik évfordulója felrisszít Hadszi Loja haramia emlékezetét, akinek neve hajdanában átszöve

a romantika szálaitól, bejárta egész Európát, még soká azután is, hogy viselője örökre elpihent a szentizlám városban, Mekkában. Braun Károly katonai szakíró tollából megjelent egy „Serajevo 1878.” című könyv, amely néhai dr Krenn tanácsos és a megszálló hadsereg volt főorvosának elbeszélése nyomán több, eddig ismeretlen adatot jegyez fel Hadszi Lojáról. A haramia Serajevóban született. Musztafa nevű öccsével vállas, izmos legény volt. Salih — eredetileg így hívták Loját — részesült valamelyes oktatásban. Jól tudott például arabs szövegű imádságokat olvasni. Az apja pap volt. Ő eleinte tanítószkodott. Szigorú vallásosságával török körökben nagy tiszteletet ért el. Utóbb azután áruzállítással kereste kenyerét. Mindenféle mesterkedéssel összegyűjtötte azokat az eszközöket, amelyeket az utazás szükségével és elindult Raaba-ba, ahonnan a Hadszi nevezettel tért haza. Az 1863-ik évben kezdődött népszerűsége, amikor a mohamedánságot a serajevói görögkeleti templom felépítése ellen lázította. Az izgatásért kiutasították a fővárosból. Novibazárba költözködött és csak 1878-ban telepedett vissza Serajevóba. A közös hadsereg csapatainak bevonulása idején a népesség javarésze nemzeti hősként becsülte. A mecsetekben kihirdették, hogy a mekkai nagy serif őt bírta meg a szent háború kinyilvánításával. Valami bizottságfélét hívott egybe, elcsapta a boszniai kormányzót, megfenyegette az osztrák-magyar nagykövetséget, a törökök között fegyvereket osztott ki és távirat alapján diktátorrá történt kineveztetését jelentette. Mire a mi csapataink Serajevóba

Marat szobra.

benyomultak, Hadszi Lojának már teljesen megcsökkent az uralma. Megsebesülten a hegyekbe menekült, de nemsokára elfogták és a serajevói kórházba szállították. A kórházban szökést kísérelt meg, azonban rajta érték. A haditörvényszék öt esztendei súlyos börtönre ítélte Hadszi Loját, akinek kevés része jutott a hadjáratban, inkább csak mint bujtogató szerepelt megelőzőleg. Később megkegyelmeztek neki és Törökországba toloncolták. Mekkában halt meg 1884-ben. A néptribunná lett bandita emlékezetét ma már csak a róla elkeresztelt kettős alakú bosnyák zsemlye hirdeti.

Különös ajándék. Ha a kínai szülő elérte életének ötvenötödik esztendejét, gyermekeitől koporsót kap ajándékba azzal a kívánsággal, érje meg még sok-sok születésnapját. Ezért látni kínai házaknál egy, vagy ha az anya is elmúlt ötvenöt esztendő, két koporsót, melybe a szülők életük fogytáig ruhájukat teszik.

Napoleon nyugvóhelye. Egyik párizsi lap a következőket írja I. Napoleon koporsóiról, melyekben az Invalidus-dómban örök álmát aluszsza. Komoly fenséggel, de mégis díszesen áll kőalapján a szarkofág, a benne levő üregben vannak a nagy császárnak földi részei. A legbelső koporsót Visconti készítette korzikai kősziklából, amely úgy karolja át a halottat, mintha szülőföldjének utolsó istenhozzád-ját akarná kifejezni. Korzika földjén nyugszik tehát a legnagyobb korzikai! A közbülső koporsót Napoleon egy volt tisztje, aki vonakodott a Bourbonok szolgálatába állani, hanem inkább esztergályosmester lett Saint-Denis-ben, csinálta fából. A sír megtekintője ebből a két koporsóból nem lát semmit, csak a legkülsőt, a hatalmas szarkofágot, melyet szintén Visconti faragott III. Napoleon idejében. Sok legenda keringett a szarkofág körül; így a többi között az is, hogy egyetlen darab, óriás szibériai márványból készült, melyet I. Miklós cár ajándékozott Franciaországnak. Ez tévedés. III. Napoleon geológusokat küldött Finnországba, ahonnan a pétervári Izsák-templom csodaszép biboroszlapai valók, azzal az utasítással, válaszsanak itt akkora és olyan márványtömböt, amely méltó nagy elődjéhez. Sok száz bibormárványt ástak ki, melyek közül ötöt kiválasztottak és hajón Franciaországba szállítottak. Ott tündöklött mind az öt a Quai d'Orsay-n, a napsugár fényében. Gözfürésznek kellett az ércmennyiségű köveket elvagdosiok, mert emberi erő erre gyenge volt. Ebből az öt tömbből állította Visconti össze a remek szarkofágot. Egyik az alap, egy-egy fejtől és lábtól került, a negyedik lett a fedőlap, az ötödik a sír száját takarja el. A tömbök vérvörös maradványait ma is látni a Vendome-oszlopok lábánál.

Express-utazás az égő erdőn keresztül. Lisszabonból jelentik, hogy a Lisszabon oportói vasuti vonal mentén a hetek óta tartó nagy szárazság folytán kigyuladt egy hatalmas erdőrengeteg. A tűz gyorsan terjedt s szerencsétlenségre a vérszről mit sem tudó lisszaboni vasuti állomásra éppen akkor indítottak el egy expresszvonatot, teli utasokkal. A mozdonyvezető, a mikor észrevette a tüzet, már nem segíthetett a dologon. Megállítani nem mertte a vonatot, hanem ehelyett neki vágott a tűznek s vad rohanással száguldott Oportó felé. A vonaton e közben rettenetes ijedelem tört ki. Az utasok a pokoli hőségtől és ijedségtől elájultak, sokan súlyos égési sebeket szenvedtek. Nagy nehezen mégis elérte a vonat az oportói állomást, ahol már az egész vonat kórházhoz hasonlított.

Állathonosítási kísérletek Amerikában. Az Egyesült-Államokban már többször tettek kísérletet Ázsia és Afrika hasznos állatainak meghonosításával.

A múlt század ötvenes éveiben a kormány tevével próbálkozott, melyet kivált a nyugati államok sivatagos részein katonai és kereskedelmi célokra kívánt fölhasználni. Ez a kísérlet azonban sikertelen maradt. 1882-ben Kaliforniában struccmadarat hoztak, melynek meghonosítása több sikerrel járt, mert Kaliforniában és Arizonában, továbbá Texasban és Floridában a strucc tenyésztése jövedelmező gazdasági ágga lett. Legújabbban az elefánt meghonosításával kísérleteznek Texasban, Vallentine mellett egy farmban.

Mese az utcáról. Ez a történet olyan kicsi, hogy nem is illik a napi események szenzációi közé, de van benne valami az élet nagy igazságából, szinte azt le lehet mondani: szimbolikus jelentősége van.

A kassai főutcán két ember sietett egymással szemközt. Mind a kettő munkából jött, tehát rajtuk volt a munkájuk nyoma. Ez annál is inkább látható volt, mert a foglalkozásukat nagyon is jellegzetesnek lehet mondani. Az egyik kéményseprő volt, a másik molnárlegény. Koromfekete az egyik, lisztesfehér a másik. Ahogy nagyon siettek, hirtelen egymásba ütköztek. Az összeütközés heves volt, úgy, hogy a kölcsönös egyensúlyuk megtartása végett valósággal össze kellett ölekezniök.

Az ölekezésnek az a szomorú eredménye lett, hogy mindegyik a maga foglalkozásának színét otthagya a másik ruháján. Amikor aztán tovasiettek, a kéményseprő boszúsan porolta le tenyerével a ruháját és dühösen morfondirozott:

— Hogy bepiszkolt az a számár!...

KÉPEINKHEZ.

A magyar főurak otthonából. A magyar főurak otthonából sok szép képet közöltünk már a Független Újságban. Mai képünkön a Batthyány palota fogadótermét mutatjuk be; kegyeletes emlékek fűződnek ehhez a teremhez, több tárgy van benne, mely a vértanú halált halt tábornoknak Batthyány Lajos grófnak a tulajdona volt.

A szegedi kórház. Istenítélet volt a múlt szombaton Szegeden, a nagy alföldi városban. Olyan orkán volt, amely sok ezerre menő kárt okozott úgy a közvagyonban, mint a magánosok tulajdonában is. A szegedi kendergyár nagy kéményét ledöntötte, néhány munkást maga alá temetett a kémény. A szegedi közkórházat is, melyet képünkön bemutatunk, annyira megrongálta, hogy egyes részeiből ki kellett a betegeket költöztetni.

Marat szobra. A francia forradalom egyik nagy alakjának Maratnak a szoboremlékét mutatjuk be, mai képünkön. Az emlékmű Párizs egyik terét ékesíti.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárocsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. július 22.

Budapesti Központi Vásárocsarnok árai.

Husneműek: márhatus 1'28—1'40 K., helybeli borjúhús 0'70—0'80 K., sertéshús 1'50—1'55 K., szalonna füstölt 1'25—1'42 K., szalonna, olvasztani való 1'20—1'24 K., hárj 1'44—1'50 K., sertézsír 1'44—1'50 K. — Füstölthús: (vidéki) kg.-ja 1'—1'40 K., hazai sonka 1'80—2'20 K. szalámi 3'10—4'20 K.

Baromfi-félék: ———— K., rántani való csirke 1'60—2'40 K., sütni való csirke 2'40—3'20 K., kacsza, hizott 5'50—6'10 K., lud, hizott 14'—20'—K., pulyka, hizott ———— K. páronkint. Vágott hizott liba 1'50—1'60 K., vágott hizott kappan, kacsza és pulyka 1'30—1'60 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Árak métermázsánként értendőek). Buza 23'—23'05 K. Rózsa 20'—K-től 19'20 K.-ig. Árpa 15'—K-től ———— K.-ig, jobb minőségű K-től ———— K.-ig. Zab 16'70—17'—K. Tengeri 14'50———— K. Teavaj: (centrifugált) 2'20—5'40 K., főzővaj 1'30—1'50 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 14 28 fillér.

Tojás: bácskai 76 —80'—K., erdélyi apróbb áru ———— K. ládánként (1440 drb). Apadt ———— K., meszes ———— K.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonárú) sárga 4'00—6'—K., rózsasín 5'—6'20 K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zákkal együtt ———— K., mm.-ként.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7
K.	36'60	36'20	35'40	34'60	34'20	33'80	27'60	20'40

Takarmányvásár. Réti széna 7'80—8'60 muhar 7'24—8'80 zsup-szalma 6'00—6'60, alomszalma 5'20—5'30.

A „FÜGGETLEN UJSÁG“ szerkesztésére felügyel:
zsitvabesenyői Rubinek Gyula,
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

A „Független Ujság“-ra fizessünk elő mielőbb, hogy a lap szétküldésében akadály ne legyen.

Legjobb és legolcsóbb

gazdasági takaréktűzhely

Munkácsy-féle szabad. és a nm. földmivelés-ügyi ministerium által 600 koronás első díjjal kitüntetett takaréktűzhely. Megrendelhető

Lossinszky Imre

okl. gépészmérnök műszaki irodája
Budapest, V., Lipót-körut 7. sz.

A „FÜGGETLEN UJSÁG“-ban megjelent képek lemezeit (kliséket) olcsón kölcsön adja, esetleg eladja a „FÜGGETLEN UJSÁG“ kiadóhivatala, BUDAPEST, IX. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 25. SZÁM.

1900. évi párisi világiállításon „GRAND PRIX“.

KWIZDÁ-féle korneuburgi marhatáppor

Diätetikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. Egy doboz ára 70 fillér.

Több mint 50 éve használatban van a legtöbb istállóban étvágyhiány, rossz emésztés gyógyítására, a tej javítására és a tejelőkénység fokozására.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor csak ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerlára, Budapest, VI., Király-utca 12. és Andrássy-út 26. szá u.

„KÜHNE“ mezőgazd. gépgyár r.-t. MOSONBAN.

Főraktár: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körut 57a. szám.

Ajánlja legjobbjárgányos cséplőkészleteit, gabonatisztító rostákat stb.

TARLÓHÁNTÁSRA: TÁRCSÁS BORONÁKAT, rugós, fogas boronákat, Három- és négyvasú EKEKET!

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét

a budapesti gyapju-aukcziókra

melyek idei második sorozata folyó évi szeptember
30-án veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar
Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpálya-
udvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes
vonalain tetemes díjkezdményben; valamint ingyen
raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és
mindennemű felvilágosítással szolgál:

**Magyar Általános
Hitelbank**

Áruosztály — Gyapjuárverések
Nádor-utca 12. sz.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photozinkografiai műintézete
Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb.
utján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photolithogra-
fiailag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöztetnek.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alaknút 1900.	Biztosítási alap:	Alaknút 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	-----	1.970.400 kor.
Tartalékok	-----	764.760.16 kor.
	Összesen	2.735.160.16 kor.

1901. évi fölösleg	90.849. — kor.
1902. évi fölösleg	59.782.28 kor.
1903. évi fölösleg	109.831.73 kor.
1904. évi fölösleg	72.438.28 kor.
1905. évi fölösleg	61.730.60 kor.
1906. évi fölösleg	39.248.65 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az
ember életére, különféle módokat szerinti.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek
és az 1901. évi üzletfelelősegtől egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva
volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzletfelelőse közgyűlési határozattal tartalékba he-
lyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatéri-
tést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os
díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítot-
tak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesítet-
tek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők
közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban
készszéggel szolgál az igazgatóság.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket

és

Gőz-utimozdonyokat

a legtökéletesebb szerkezettel, a legjutányo-
sabb árak mellett szállítanak

John Fowler & Co.

Budapest-Kelenföld

a vasútállomással szemben.

Telefon 42—50.

Telefon 42—50,

Alfa-Separator

Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám.

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Ujdonság! Az 1908. évi mintájú Alfa-
Separatorok a jelenkor legtökéletesebb
főzőgépei. Nagy és kiváló munkabírással
mellett bámulatos könnyen járnak.

**Több mint 500,000 Alfa Laval
Separator az egész világon.**